

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 2065/2016
23.05.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Биљане Драгојевић и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници адвокати Ненад Миловановић и Никола Урошевић, обојица из ..., против туженог ББ ДОО ... за менаџмент из ..., чији су пуномоћници адвокати Адвокатске канцеларије „Ђурковић“ из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6067/2015 од 16.06.2016. године, у седници одржаној 23.05.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6067/2015 од 16.06.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 4305/10 од 21.04.2015. године одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име накнаде материјалне штете износ од 47.153.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.10.2009. године па до исплате, на име накнаде материјалне штете због плаћања закупнине за период 27.01.2007. – 27.12.2012. године износ од 35.000 евра односно у динарској противвредности 4.153.000,00 динара са каматом коју прописује Европска централна банка почев од 06.02.2007. до 27.12.2012. године, као и на име накнаде нематеријалне штете због повреде права личности износ од 5.300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.01.2007. године па до исплате, као и трошкове поступка (1). Тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 457.000,00 динара (2). Тужилац је истовремено ослобођен плаћања судских такси (3).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6067/2015 од 16.06.2016. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена је наведена првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.125/04 и 111/09), који

се примењује на основу члана 506. став 1. основног текста ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/1155/14) и оценио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновано се ревизијом указује на ову битну повреду јер назначење у уводу писаног отправака првостепене и другостепене пресуде да туженог заступа Адвокатска канцеларија „Ђурковић“ из ..., није доказ мањкавости у погледу уредног заступања туженог у смислу члана 85. ЗПП, јер су ову парничну странку у поступку у својству пуномоћника заступали адвокати наведене адвокатске канцеларије, по приложеном пуномоћју у списима. Нема ни битне повреде из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП, будући да побијане нижестепене пресуде садрже јасне и непротивречне разлоге за донету одлуку о тужбеном захтеву, а другостепена одлука и разлоге узете у обзир по службеној дужности, као и битне наводе тужиоцеве жалбе, у складу са обавезом из члана 382. ст.1. и 2. ЗПП.

Неоснован је и разлог ревизије којим се указује на прекорачење граница тужбеног захтева од стране првостепеног и другостепеног суда. Такви наводи ревизије указују на битну повреду из члана 398. став 1. тачка 4. ЗПП, која би могла постојати због прекорачења тужбеног захтева само ако је учињена у поступку пред другостепеним судом. У конкретном случају првостепени суд је пресудом одлучио у границама постављеног тужбеног захтева по преиначеној тужби из поднесака од 18.01.2011. и 26.09.2012. године. Тај суд је дозволио преиначење тужбе и поред противљења туженог из разлога прописаних у члану 193. став 2. ЗПП, те је пресудом одлучио у оквиру коначно опредељеног тужбеног захтева у смислу члана 3. став 1. ЗПП, о чему је дао разлоге у образложењу пресуде. Побијање првостепене и другостепене пресуде из наведених разлога проистекло је из незадовољства тужиоца донетом одлуком о тужбеном захтеву, али нема значај битне повреде поступка која би могла представљати основан ревизијски разлог. Другостепени суд је ценио наводе тужиоцеве жалбе и правилност и законитост првостепене пресуде, у односу на донету одлуку о постављеном тужбеном захтеву, у оквиру његових граница, па нема ни битне повреде учињене у другостепеном поступку у смислу члана 361. став 1. ЗПП, која би могла представљати ревизијски разлог у смислу члана 398. став 1. тачка 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, већинском одлуком власника станова и других посебних делова зграде у улици ..., у ..., дата је тужиоцу, академском сликару, сагласност да за потребе сликарског атељеа изврши санацију крова и адаптацију кровног дела у оквиру габарита зграде, уз прибављање потребне грађевинске дозволе. Истом одлуком овлашћен је председник Савета зграде да потпише и овери у суду уговор о санацији крова и адаптацији поткровног дела таванског простора у улици ..., у сликарски атеље и регулише са тужиоцем накнаду за уступање. Тај уговор је закључен 27.10.1997. године и њиме се тужилац обавезао да ће за санацију крова и адаптацију поткровног дела у стамбени извршити одређене радове као накнаду за уступљени простор а да ће целокупну санацију и адаптацију извршити тако да представљају улепшавање изгледа зграде, са завршетком радова у року од шест месеци. Посебно је одредбама чланова 4. и 5. уговора тужилац као инвеститор преузео обавезу да санацију и адаптацију изврши у свему у складу са издатом грађевинском дозволом, на основу чега стиче право укњижбе као власник. Тужилац је без

сагласности власника станова, противно закљученом уговору, извео радове по свом нахођењу без грађевинске дозволе и статичког рачуна, због чега је зграда била угрожена и оштећена додатним оптерећењем, услед доградње и надградње новог етажа, без претходне санације и стварања могућности за прихватање нових додатних оптерећења. То је условило видне рисеве, напрстине и слегање на зидовима зграде и подрумима, због којих оштећења су власници станова као предлагачи против тужиоца као противника предлагача спровели ванпарнични поступак обезбеђења доказа у којем је настало стање оштећења утврђено од стране судског вештака грађевинске струке (предмет Р.бр.148/99).

По завршетку радова, тужилац се уселио у простор адаптиран у атеље односно стан. Решењем Грађевинске инспекције Општине Стари Град од 18.05.1998. године наложено је тужиоцу да у року од два дана обустави описане грађевинске радове изведене без одобрења надлежног органа, те да у наредном року прибави за радове потребну грађевинску дозволу, уз упозорење да ће у супротном бити донето решење о рушењу бесправно изведених радова. Тужилац није прибавио грађевинску дозволу, због чега му је решењем истог органа од 25.12.1998. године наложено да у року од два дана поруши и уклони бетонску конструкцију, кров, површине око 160 м², део степеништа између првог спрата и поткровља, као и полулучно степениште између приземља и првог спрата, са подестом на првом спрату, да поруши описане стубове и преградне зидове у оквиру формираног простора и цео простор врати у првобитно стање. Закључком истог органа од 22.06.1999. године, допуштено је извршење донетог решења о рушењу. По том закључку извршено је само делимично рушење бесправно изведених радова. Тужилац није исходовао грађевинску дозволу. Поред тога, решењем Одељења за грађевинске послове ГО Стари Град од 28.12.2005. године одбијен је његов захтев за легализацију бесправно изведених радова на реконструкцији таванског простора и формирању стана број ..., у стамбено пословном објекту у ... улици бр..., на кп ... КО ...

У међувремену, тужени је од свих власника станова и посебних етажних делова у улици ... у ... купио станове и покренуо поступак прибављања грађевинске дозволе за изградњу пословног комплекса на тој локацији. Тужиоцу је нудио извесну суму новца да би се иселио, што је он одбио, после чега је тужени срушио степениште и закључавао улазна врата. Тим поводом између странака вођено је више спорова ради сметања државине, које је тужилац у коначном исходу изгубио. Решењем Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове исте општине од 08.09.2004. године, правноснажним 31.09.2005. године, туженом је издато одобрење за изградњу пословног објекта спратности ЗПо + П+6 + П са троетажном подземном гаражом на кп ... КО ..., на углу улица ... и ..., површине 3.571,90 м². Истим решењем је туженом као инвеститору наложено да пре почетка радова по одобрењу поруши постојећи објекат на истој парцели. Поступајући по том решењу тужени је ангажовао извођача радова који је на основу њиховог међусобног уговора ујутру 27.01.2007. године срушио зграду. Тужилац није био у стану у моменту започињања рушења али је по сазнању за њега дошао на лице места и по његовом налогу је из његовог стана изнесен део ствари, опреме и других вредности, о чему је сачињен записник Комисије о попису и предаји ствари, дана 28.03.2007. године. Пописане ствари враћене су тужиоцу. Решењем Министарства за капиталне инвестиције од 08.11.2004. године, одбијена је жалба тужиоца изјављена против решења Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове Града Београда од 08.09.2004. године, којим је туженом као

инвеститору издато одобрење за изградњу пословног простора на углу улица ... и ... у Тужилац је против тог решења покренуо управни спор, који је окончан пресудом Врховног суда од 30.09.2005. године о одбијању његове тужбе.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одлучио одбијањем тужбеног захтева за тражену накнаду одређених видова материјалне штете у висини уложених средстава у адаптацију заједничког таванског простора зграде у стан, вредности опреме, слика и других ствари у његовом стану, као и закупнине за други стан, те за исплату накнаде штете због повреде права личности. Овакву одлуку донео је применом одредаба чл.154, 155. и 158. Закона о облигационим односима, на основу закључивања да нису испуњени елементи основа одговорности туженог за штету због које тужилац потражује накнаду, конкретно да у поступању туженог нема противправности али ни непосредне узрочности у односу на било коју штетну последицу.

Анализирајући поступање странака у спорном материјалноправном односу, првостепени суд је сумирао резултате њихових активности са становишта важећих принудних прописа и затим оценио појединачно и укупно учешће у насталим правним последицама у спору за накнаду штете по питању њеног проузроковања и одговорности за штету. Утврдио је да је тужилац извршио радове на адаптацији поткровног простора зграде у атеље – стан без одобрења надлежног органа, које ни накнадно није прибавио, чиме је угрозио статику и довео до оштећења зграде, због чега му је од стране надлежних инспекцијских и осталих надлежних органа за грађевинске послове наложен престанак радова и њихово рушење, али да није поступио по таквим налозима из коначних и правноснажних решења, нити се добровољно а ни по налогу иселио из адаптираног стамбеног простора, те је коначно принудно исељен уз испражњење простора од његових ствари, које су му записнички предате уз претходно обезбеђен смештај. С друге стране, тужени као инвеститор је непосредно и преко извођача радова откупио станове и друге етажне делове њихових власника у стамбеној згради у ... улици број .., у ..., те је исходовао грађевинску дозволу за изградњу пословно-стамбеног објекта на тој адреси уз налог да у одређеним роковима претходно поруши постојећу зграду, те да је рушење извршио (после исељења свих власника осим тужиоца који је ту остао још четири наредне године, због чега је принудно исељен), тек пошто су сва потребна решења надлежних грађевинских органа постала коначна, правноснажна и извршна. Првостепени суд је, налазећи да је тужилац сам одговоран за евентуално насталу штету у чијем проузроковању тужени није учествовао на противправан начин, пресудом одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је побијаном пресудом прихватио као потпуно и правилно утврђено чињенично стање и правно схватање, те разлоге на којима је заснована првостепена пресуда. Оценио је при томе наводе жалбе као неосноване и за своју оцену је у образложењу побијане пресуде дао довољне и прихватљиве разлоге.

Наводима тужиоачеве ревизије неосновано се побијају нижестепене пресуде због погрешне примене материјалног права. На утврђено чињенично стање правилно је примењено материјално право, а одлуке судова су свеобухватно образложене детаљним и ваљаним разлозима које у свему прихвата ревизијски суд.

Врховни касациони суд у целини прихвата наводе и разлоге нижестепених судова из побијаних пресуда у вези са закључком о непостојању основа и елемената одговорности туженог за тражену накнаду одређених видова материјалне и нематеријалне штете проузроковане тужиоцу. У спроведеном доказном поступку тужилац није доказао да је претрпео материјалну штету у одређеном виду и одређеном обиму, као ни нематеријалну штету због повреде права његове личности, које би потицале од неке неовлашћене и незаконите радње или пропуштања туженог. Неовлашћене радње самог тужиоца (адаптацијом таванског простора стамбене зграде у стан без одобрења надлежних грађевинских органа и супротно закљученом уговору са већинским власницима етажних делова зграде) извршене на сопствени ризик, не могу да представљају основ за његово стицање права својине на адаптираном стану, нити за накнаду штете због рушења адаптираног стана и уклањања ствари ради враћања у претходно стање по налогу из правноснажних и извршних решења надлежних органа. Сопствена противправна и несавесна радња не може бити основ за стицање права и за накнаду штете.

Како, у вези са изложеним, тужилац није поступио у складу са својим обавезама из уговора о санацији крова и адаптацији поткровног дела у стамбени простор, закљученог са Саветом стамбене зграде у ..., нису ни настале правне последице тог уговора које би се састојале у стицању његовог права својине на адаптираном стамбеном простору. Супротно, наступила је објективна немогућност извршења обавезе друге уговорне стране, која би се састојала у признању тог права тужиоцу, чиме је настала и немогућност даљег извршења уговора, за које последице одговара сам тужилац. Небитна је чињеница што због рушења зграде ради привођења намени у складу са правноснажним и извршним решењима уговор који је тужилац закључио претходно са Саветом стамбене зграде није и формално пред судом раскинут. Како тужилац своју уговорну обавезу није у складу са уговором и законом испунио, друга уговорна страна ослобођена је испуњења своје обавезе уз могућност да раскине уговор и захтева накнаду штете (члан 138. Закона о облигационим односима).

Из свих наведених разлога и по оцени Врховног касационог суда, нису испуњени услови за тражену накнаду штете према туженом у смислу чл.154, 155. и 158. Закона о облигационим односима, па је на основу чл.185, 189. и 200. истог закона правилно одлучено нижестепеним пресудама када је одбијен у целини тужбени захтев за тражену главницу накнаде штете и за камату.

Обе побијане нижестепене пресуде садрже детаљно образложење о утврђеним чињеницама, наводима и захтевима странака и примени материјалног права, на основу конкретних резултата доказног поступка. С тим у вези се ревизијом неосновано указује на учињену повреду права на правично суђење, зајемченог у члану 32. став 1. Устава Републике Србије, која би се састојала у одсуству образложене судске одлуке.

Део навода тужиоачеве ревизије се непосредно или посредно (позивањем на доказне предлоге и резултат спроведеног доказног поступка) односи на чињенично стање, указивањем на његову непотпуност, односно погрешно утврђење. Како се ревизија не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, у смислу члана 398. став 2. ЗПП, такви ревизијски

наводи нису могли утицати на друкчију одлуку о овом ванредном правном леку, па нису посебно образложени.

Због свега наведеног Врховни касациони суд је на основу члана 405. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци пресуде. Правилна је и одлука о трошковима поступка која је донета на основу члана 154. и 155. ЗПП.

**Председник већа - судија
Љубица Милутиновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић